

Briuselis, 2023 09 12
COM(2023) 534 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Pirmoji bendrųjų skaitmeninių vartų įgyvendinimo ataskaita

Turinys

I. DABAR INTERNETE VEIKIANTYS KOMPONENTAI: informacijos teikimas, pagalbos paslaugos ir grįžtamosios informacijos apie kliūtis bendrojoje rinkoje rinkimo priemonė.....	4
A. Prieiga prie informacijos internetu portale „ <i>Your Europe</i> “	4
B. Kokybiškos pagalbos įmonėms ir piliečiams teikimas	9
C. Pranešimas apie kliūtis, siekiant gerinti bendrosios rinkos veikimą	11
II. BŪSIMI KOMPONENTAI: internetinės procedūros ir vienkartinio duomenų pateikimo techninė sistema	14
IŠVADA.....	19

Bendrieji skaitmeniniai vartai¹ – viena iš plačiausio užmojo ES e. valdžios iniciatyvų, skirtų viešajam administravimui skaitmenizuoti. Jie labai padeda mažinti **administracinę naštą** įmonėms, piliečiams ir institucijoms. Portale „Your Europe“² įdiegti bendrieji skaitmeniniai vartai yra vieno langelio principu grindžiama sistema, kurioje įmonėms ir piliečiams:

- teikiama patikima naujausia **informacija** apie visais valdžios lygmenimis taikomas bendrosios rinkos taisykles ir procedūras;
- suteikiama tiesioginė, centralizuota ir vadovaujama prieiga prie **pagalbos ir problemų sprendimo** paslaugų;
- suteikiama tiesioginė prieiga prie įvairių **visiškai skaitmenizuotų administracinių procedūrų**, šiuo tikslu vienkartinio duomenų pateikimo techninėje sistemoje (angl. OOTS) sudarant sąlygas institucijoms naudotojų prašymu visoje ES **automatiškai keistis įrodymais**;
- įdiegtos **grįžtamosios informacijos** apie paslaugų kokybę ir bendrosios rinkos kliūtis rinkimo **priemonės**.

Bendraisiais skaitmeniniais vartais³ prisidedama prie **Europos verslo aplinkos gerinimo**, nes įmonėms, visų pirma MVĮ, kurios dažnai turi mažiau išteklių ir patirties nei didesnės organizacijos, padedama geriau suprasti savo teises ir bendrosios rinkos teikiamas galimybes ir jomis naudotis. MVĮ labai naudingas bendrųjų skaitmeninių vartų užtikrinamas administracinių procedūrų supaprastinimas ir skaitmenizacija. Naudodamosi bendraisiais skaitmeniniais vartais įmonės, ypač užsiimančios tarpvalstybine veikla, gali **sutaupyti daug laiko ir pinigų**, ypač kai joms reikia surinkti informaciją arba atlikti administracines procedūras⁴.

Bendrieji skaitmeniniai vartai taip pat daugelyje sričių, pavyzdžiui, kelionių, darbo ir pensijų, švietimo, šeimos teisių ir sveikatos priežiūros, palengvina **kasdienį piliečių gyvenimą**, o šios sritys yra labai svarbios jiems norint kuo geriau pasinaudoti laisvo judėjimo teisėmis, ypač tarpvalstybiniu lygmeniu. Todėl bendrieji skaitmeniniai vartai padeda atskleisti visą **bendrosios rinkos**⁵ potencialą ir siekti ES skaitmeninio dešimtmečio⁶ tikslų, per juos teikiama konkreti pagalba mažosioms įmonėms.

Bendrųjų skaitmeninių vartų veikimui naudingos pastangos, dedamos kuriant tam tikrus konkreitiems sektoriams skirtus vieno langelio principu grindžiamus centrus, pavyzdžiui, nacionalinius kvalifikuotų specialistų centrus arba kontaktinius centrus⁷, steigiamus pagal Paslaugų direktyvą. Vis dėlto bendrieji skaitmeniniai vartai yra visapusiškas ir integruotas sprendimas, tenkinantis visus įmonių ir piliečių poreikius per visą jų gyvavimo ciklą (gyvenimą).

¹ Sukurti Reglamentu (ES) 2018/1724.

² Portalas „Your Europe“ (europa.eu).

³ Kartu su kitomis atitinkamomis ES iniciatyvomis, pavyzdžiui, [Europos e. teisingumo portalu \(europa.eu\)](http://europa.eu), ES bendrovių teisės skaitmenizacijos iniciatyva (Direktyva (ES) 2019/1151 ir pasiūlymas COM(2023) 177 final) arba [Verslo registrų sąveikos sistema \(BRIS\)](http://europa.eu), kuri sujungia visus valstybių narių verslo registrus.

⁴ Vieno tyrimo metu apskaičiuota, kad tarpvalstybinę veiklą vykdančių įmonių išlaidos yra 50 proc. didesnės už šalies viduje veiklą vykdančių įmonių ir kad papildomas tarpvalstybinę veiklą vykdančių įmonių išlaidas ypač lemia informacijos rinkimas (daugiausia konsultacijos, 30 mln. EUR), dokumentų pateikimas (22 mln. EUR, daugiausia kelionės išlaidos, jeigu dokumentus reikia įteikti asmeniškai), sertifikavimas (11 mln. EUR) ir duomenų bei dokumentų rinkimas (7 mln. EUR); šias išlaidas galima sumažinti vykdant tolesnę skaitmenizaciją; žr. [Komisijos dokumentų registrą – SWD\(2017\) 213 \(europa.eu\)](http://europa.eu).

⁵ Pagal 2023 m. balandžio 18 d. Europos Parlamento rezoliuciją (2022/2036(INI)).

⁶ Sprendimas (ES) 2022/2481.

⁷ Pagal Direktyvą 2006/123/EB įsteigtuose kontaktiniuose centruose, atsižvelgiant į bendrųjų skaitmeninių vartų aprėptį, teikiama informacija internetu ir pagalbos paslaugos ir suteikiama prieiga prie paslaugų teikimo procedūrų. Valstybių narių ir Komisijos veiksmai labai padeda gerinti informacijos prieinamumą ir kokybę.

Bendrieji skaitmeniniai vartai įgyvendinami etapais, valstybėms narėms ir Komisijai dedant bendras pastangas. Jie pradėjo veikti 2020 m., visų pirma portale „Your Europe“ pradėjus teikti informaciją apie teises ir procedūras ES ir nacionaliniu lygmenimis. **Iki 2023 m. pabaigos valstybės narės turės užtikrinti, kad internetu, be kita ko, tarpvalstybiniams naudotojams, būtų visiškai prieinamos 21 pagrindinės srities administracinės procedūros** ir kad būtų sukurta vienkartinio duomenų pateikimo techninė sistema, kad ateityje būtų galima keistis atitinkamais dokumentais.

Pagal Bendrųjų skaitmeninių vartų reglamentą Komisija raginama, remiantis per vartus surinktais statistiniais duomenimis ir grįžtama informacija, reguliariai vertinti ir peržiūrėti šio reglamento taikymą. Ši pirmoji ataskaita⁸ teikiama įgyvendinant Komisijos pagalbos MVĮ dokumentų rinkinį, nes bendrieji skaitmeniniai vartai padeda siekti šio dokumentų rinkinio tikslų supaprastinti reguliavimą ir sumažinti administracinę naštą. Joje, remiantis, *inter alia*, naudojimo duomenimis ir naudotojų suteikta grįžtama informacija, įvertinamas bendrųjų skaitmeninių vartų iniciatyvos įgyvendinimas ir šiandieninis bendrųjų skaitmeninių vartų veikimas. Ataskaitoje apibūdinama pažanga, padaryta siekiant pereiti į kitą etapą, visų pirma skaitmenizuojant procedūras ir diegiant vienkartinio duomenų pateikimo techninę sistemą. Joje taip pat nurodomi būdai, kaip toliau tobulinti ir plėtoti bendruosius skaitmeninius vartus siekiant sustiprinti e. valdžios sistemą, kad ji būtų naudinga konkurencingai bendrajai rinkai ir piliečiams prieinamai laisvo judėjimo erdvei.

I dalyje daugiausia dėmesio skiriama internetu per portalą „Your Europe“ jau prieinamiems bendrųjų skaitmeninių vartų komponentams, t. y. informacijos teikimo paslaugoms, pagalbos paslaugoms ir grįžtamosios informacijos apie bendrosios rinkos kliūtis rinkimo priemonei. II dalyje aptariami būsimi bendrųjų skaitmeninių vartų komponentai, susiję su internetinėmis procedūromis ir vienkartinio duomenų pateikimo technine sistema.

I. DABAR INTERNETE VEIKIANTYS KOMPONENTAI: informacijos teikimas, pagalbos paslaugos ir grįžtamosios informacijos apie kliūtis bendrojoje rinkoje rinkimo priemonė

A. Prieiga prie informacijos internetu portale „Your Europe“

Portalas „Your Europe“ yra vieno langelio principu grindžiamas informacijos centras, kuriame sujungiami ES ir valstybių narių valdžios institucijų portalai ir paslaugos. Jame suteikiama internetinė prieiga prie aukštos kokybės **informacijos apie įmonėms ir piliečiams visais**

⁸ Bendrųjų skaitmeninių vartų reglamento 36 straipsnyje numatyta, kad įgyvendinimo ataskaita turi būti skelbiama kas dvejus metus.

valdžios lygmenimis (ES, nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis) taikomas taisyklės ir procedūras.

Portale „Your Europe“ įmonės, ypač MVI, gali rasti visą informaciją, kurios joms reikia norint steigti verslą⁹, jį valdyti ar nutraukti veiklą ES, kaip antai informaciją apie užimtumą, mokesčius, prekių tiekimą ir paslaugų teikimą arba galimybę gauti finansavimą. Pavyzdžiui, įmonė, ieškanti galimybių finansuoti savo skaitmeninę ar žaliąją pertvarką, gali sužinoti, kaip gauti finansavimą, kelių transporto bendrovė, norinti komandiruoti vairuotojus į užsienį, gali išsiaiškinti kiekvienoje šalyje taikomas procedūras ar taisykles, pavyzdžiui, susijusias su atlyginimu, o mažoji įmonė, norinti plėsti vykdomą turizmo veiklą ES, gali rasti informacijos tokiais klausimais kaip konkrečiose šalyse taikomos taisyklės, jos atsakomybė neįgalių keliautojų atžvilgiu ir galimybės gauti ES finansavimą. Savo ruožtu piliečiai gali sužinoti, kaip persikelti į kitą šalį, gyventi, keliauti, studijuoti ir ieškoti darbo ES, ir rasti informacijos tokiomis temomis kaip darbuotojų sveikata ir sauga, kelionės dokumentai, su gyvenamąja vieta susiję formalumai, sveikatos priežiūra užsienyje, socialinė apsauga, vartotojų teisės ir kt.

Svetainės lankytojai gali pasitikėti portale „Your Europe“ teikiama informacija, nes ji gaunama tiesiogiai iš oficialių šaltinių ir atnaujinama ES lygmeniu, kai įsigalioja ES teisės aktai. Informacija pateikiama prieinamu ir lengvai suprantamu formatu nacionaline kalba (-omis) ir visuotinai suprantama užsienio kalba¹⁰.

Laimėjimai

Portalu „Your Europe“ vis labiau pasitikima ir jame vis dažniau lankomasi. 2022 m. portale „Your Europe“ buvo apsilankyta apie 43 mln. kartų, taigi jis buvo trečia pagal apsilankymų skaičių Komisijos interneto svetainė (po oficialios Komisijos interneto svetainės ir svetainės „EUR-Lex“). Ši tendencija išliko po rekordinių pagal apsilankymų skaičių 2021 m., kai sušvelninus su COVID-19 susijusius kelionių apribojimus portalas sulaukė itin daug lankytojų. Atitinkamuose nacionaliniuose tinklalapiuose, susietuose su portalu „Your Europe“, apie kuriuos Komisijai pranešė valstybės narės, praėjusiais metais buvo apsilankyta dar 63 mln. kartų¹¹. Tiek 2021 m., tiek 2022 m. interneto svetainėse, kuriose pateikiamas bendras bendrųjų skaitmeninių vartų turinys¹², per metus apsilankyta daugiau kaip 100 mln. kartų¹³.

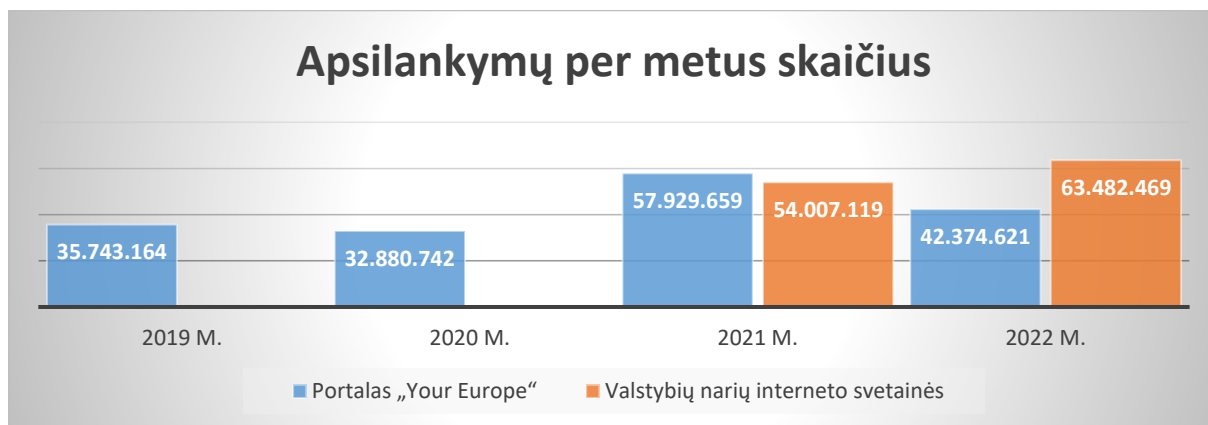
⁹ Pagal Direktyvos (ES) 2019/1151 13f straipsnį registracijos portaluose ar interneto svetainėse, prieinamose naudojantis bendraisiais skaitmeniniais vartais, turi būti teikiama informacija apie bendrovių ir filialų steigimą ir jų registravimą verslo registruose.

¹⁰ Komisijos skiriamos lėšos padeda valstybėms narėms išversti nacionalines taisykles į kitas kalbas, paprastai į anglų kalbą.

¹¹ Valstybės narės informuoja Komisiją apie savo interneto svetaines, kuriose pateikiamas Bendrųjų skaitmeninių vartų reglamente nurodytas turinys.

¹² ES ir valstybių narių tinklalapiuose.

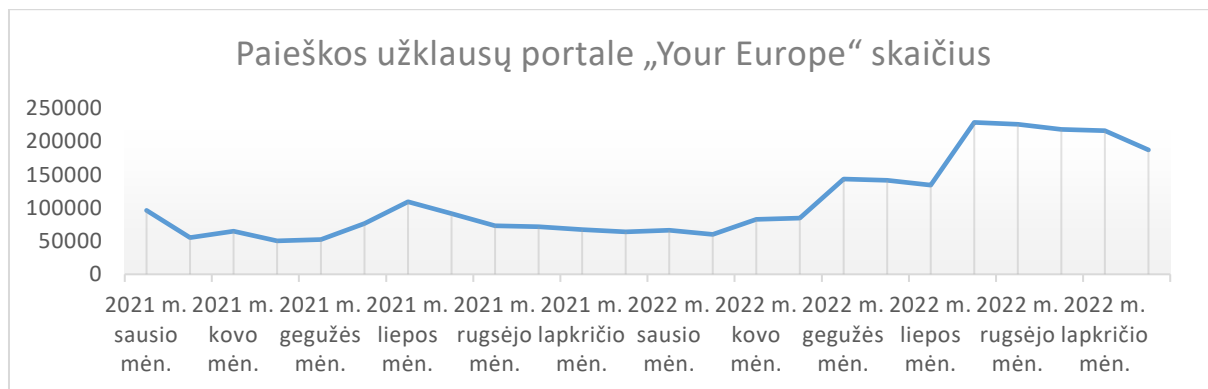
¹³ [Priemonė „Europa Analytics“. Kas ji yra ir kaip veikia | Europos Sąjunga.](#)

1 diagrama. Apsilankymų portale „Your Europe“ ir valstybių narių tinklalapiuose skaičius prieš pradėdant ir pradėjus veikti bendriesiems skaitmeniniams vartams

Iš 2022 m. statistinių duomenų matyti, kad vien įmonėms skirtuose portalo „Your Europe“ tinklalapiuose naudotojai praleido daugiau kaip 120 000 valandų. Remiantis net ir atsargiu teisinių konsultacijų išlaidų vertinimu, bendrieji skaitmeniniai vartai **šiems naudotojams, ypač MVĮ, padeda sutaupyti apie 2,5 mln. EUR per metus** ir daug laiko¹⁴. Vidutinį portalo „Your Europe“ puslapį galima lengvai perskaityti per mažiau nei keturias minutes, tačiau jame apibendrinami sudėtingi ES teisės aktai, kuriems visiškai nuodugniai perskaityti prireiktų daugiau kaip dviejų su puse valandos.

2022 m. rugpjūčio mėn. įdiegus naują paieškos funkciją, kuria pakeista ankstesnė laisvosios tekstinės paieškos funkcija, **gerokai padaugėjo sėkmingai atliktų paieškų**¹⁵. 2021 m. portalo „Your Europe“ paieškos funkcija buvo pasinaudota 871 104 kartus. 2022 m. šis skaičius padidėjo du kartus iki 1 784 566 užklausų.

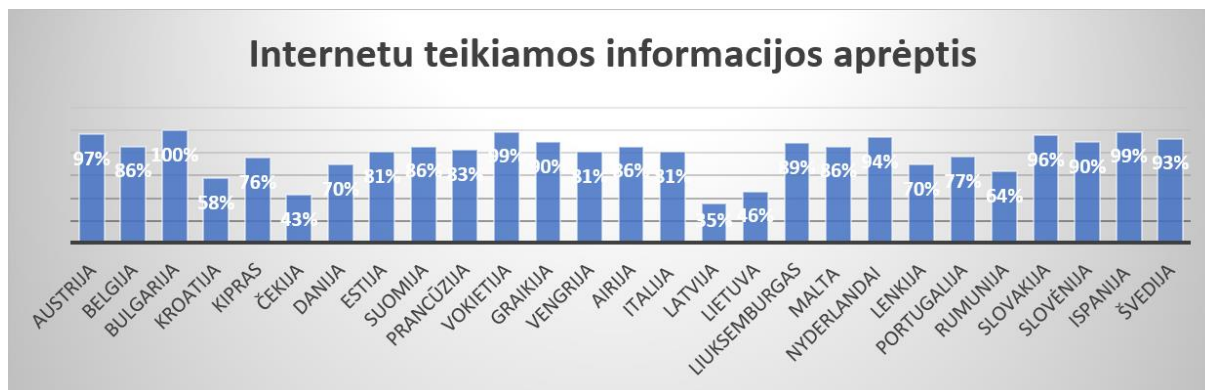
2 diagrama. Paieškos užklausų, portale „Your Europe“ pateiktų nuo jo veikimo pradžios, skaičiaus pokyčiai

Portale „Your Europe“ teikiama vis daugiau informacijos. 2023 m. sausio mėn. valstybės narės buvo pranešusios, kad per bendruosius skaitmeninius vartus galima patekti į 40 776 tinklalapius. Valstybių narių pranešimuose nurodyta, kad nacionaliniai tinklalapiai apima 80 proc. sričių, kurių informacija turi būti teikiama pagal Bendrųjų skaitmeninių vartų

¹⁴ MVĮ informacija teikiama nemokamai. Iš Komisijos tinklalapių lankytojų statistikos matyti, kiek laiko lankytojai praleido kiekviename puslapyje. 2022 m. vien MVĮ skirtuose portalo „Your Europe“ tinklalapiuose buvo praleista daugiau kaip 120 000 valandų. Eurostato duomenimis, teisinės konsultacijos ES kainuoja vidutiniškai 23,9 EUR už valandą (2022 m. III ketv.).

¹⁵ Paieškos rezultatus galima filtruoti pagal kompetencijos lygį, kalbą, vietą ir turinio rūšį.

reglamento I priedą¹⁶. 3 diagramoje ši aprėptis parodyta pagal valstybes nares¹⁷. Šiuo metu panašiai vertinama vietos lygmeniu teikiamos informacijos, apie kurią valstybės narės taip pat turi pranešti nuo 2022 m. gruodžio mėn., aprėptis¹⁸.

3 diagrama. Per bendruosius skaitmeninius vartus teikiamos informacijos dalis (proc.) pagal šalis

2023 m. atlikus apklausą portale „Your Europe“¹⁹ paaiškėjo, kad 92,5 proc. respondentų piliečių ir 90,3 proc. respondentų įmonių mano, kad šis portalas veikia pakankamai gerai arba geriau nei vidutiniškai. 77 proc. įmonių ir 76 proc. piliečių patvirtino, kad rado informaciją, kurios ieškojo. 88,4 proc. įmonių ir 90,6 proc. piliečių portalą „Your Europe“ rekomenduotų draugams, šeimos nariams ar kolegoms.

Bendrieji skaitmeniniai vartai tampa vis prieinamesni ir matomesni. Tarp piliečių populiariausios portalo „Your Europe“ temos yra „Kelionės“ ir „Darbas ir pensija“, o įmonės dažniausiai ieško su temomis „Įmonės reikalų tvarkymas“ ir „Mokesčiai“ susijusios informacijos. Iš preliminarų išvadų matyti, kad nacionaliniuose tinklalapiuose ieškoma informacijos panašiais klausimais²⁰, nors apsilankymai nacionaliniuose puslapiuose per portalą „Your Europe“ pagal temas stebimi tik nuo 2022 m. rugpjūčio mėn., kai pradėjo veikti vadovaujamos paieškos funkcija.

Siekdama užtikrinti didesnę matomumą, Komisija 21 valstybėje narėje surengė skaitmeninius informacinius renginius, o kampanija, kurioje dalyvavo 79 nuomonės formuotojai, pritraukė daugiau kaip 9,5 mln. žmonių²¹.

¹⁶ I priede nurodyta, kad turi būti teikiama informacija apie keliones, darbą ir pensiją, transporto priemones, gyvenimą, mokymąsi ir mokomąją praktiką kitose valstybėse narėse, sveikatos priežiūrą, piliečių ir šeimos teises, vartotojų teises, duomenų apsaugą, verslo steigimą, valdymą ir veiklos nutraukimą, įdarbinimo taisykles, mokesčius, prekės ir produktams taikomas reikalavimus, verslo finansavimą, viešąsias sutartis ir darbuotojų sveikatą bei saugą.

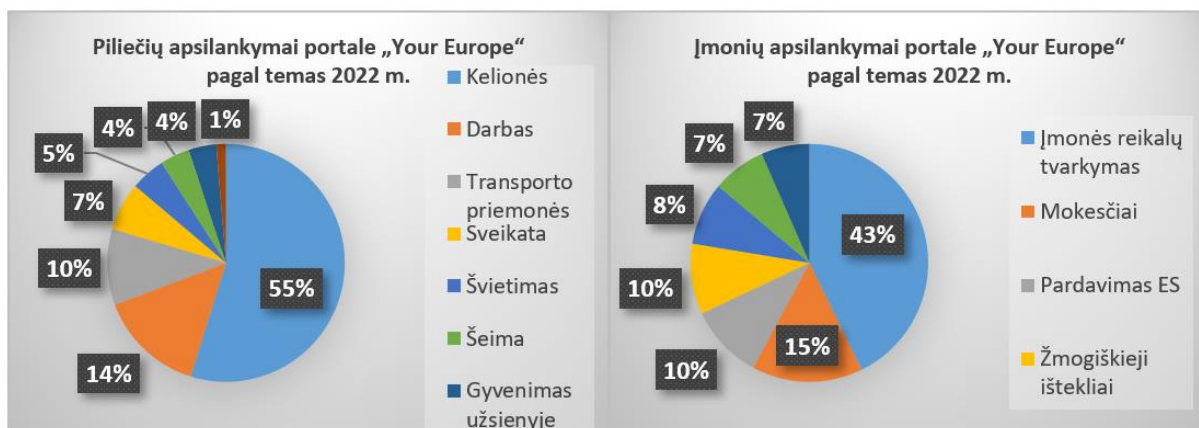
¹⁷ Nors informacijos aprėptis iš tikrųjų didelė, Komisija, atsižvelgdama į likusias spragas, nusprendė parengti išsamesnę informacijos rinkinį. Valstybės narės ne visada vienodai aiškina reglamento reikalavimus, be to, reikia didelių žmogiškųjų ir finansinių išteklių. Tai gali turėti įtakos aprėpties lygiui.

¹⁸ Kad būtų išvengta informacijos dubliavimo, bendrųjų skaitmeninių vartų nacionaliniai koordinatoriai turi pranešti apie atitinkamus tinklalapius tik jeigu nacionalinės taisyklės pakeičiamos vietos lygmeniu taikomomis taisyklėmis.

¹⁹ Kasmet portale „Your Europe“ atliekama naudotojų pasitenkinimo apklausa.

²⁰ A, B, L ir M informacijos sritys.

²¹ 90 proc. šios kampanijos vaizdo įrašą peržiūrėjusių respondentų teisingai atpažino portalo „Your Europe“ logotipą. Papildomų socialiniuose tinkluose „Twitter“, „Facebook“ ir „LinkedIn“ bei sistemoje „Google Ad“ surengtų kampanijų įrašai ir pranešimai buvo parodyti daugiau kaip 3 mln. kartų ir sulaukė daugiau kaip 1 mln. reakcijų, 14 tūkst. kartų buvo spustelėtos atitinkamos nuorodos ir per mėnesį peržiūrėta daugiau kaip 244 000 vaizdo įrašų. Dėl didelio matomumo padaugėjo portalo lankytojų.

4 diagrama. Piliečių (kairėje pusėje) ir įmonių (dešinėje pusėje) apsilankymai portale pagal temas

Nenumatytų įvykių ar krizių atveju Komisija portalu „Your Europe“ naudojami kaip informacijos sklaidimo terpe, kad įmonėms ir piliečiams suteiktų informacijos: ji įkelia naują turinį (pvz., „Brexit“ o“ atveju) arba pateikia nuorodas į kitas savo interneto svetaines (kuriose, pvz., Ukrainos atveju teikiama informacija pabėgėliams, paramos teikėjams ir įmonėms).

Tobulintinos sritys ir tolesni veiksmai

Komisija ir valstybės narės turėtų toliau tobulinti portalą „Your Europe“ ir jo nacionalinių portalų tinklą kaip **pagrindinį** praktinės, suprantamos, patikimos ir prieinamos informacijos apie taisykles, procedūras ir verslo galimybes visais administravimo lygmenimis **šaltinį**.

Komisija toliau **didins portale teikiamos informacijos aprėptį, gerins jos surandamumą ir įmonių, ypač MVĮ, bei piliečių galimybes susipažinti su informacija** tose srityse, kurios yra labai svarbios siekiant padėti jiems kuo geriau išnaudoti bendrosios rinkos teikiamas galimybes:

- ji sieks, kad **gamintojams ir mažmenininkams** būtų lengviau rasti **informacijos apie gaminiais taikomus reikalavimus**. Ši tema jau yra viena populiariausių įmonių atliekamos paieškos temų. Atsižvelgiant į tai, kad vienam konkrečiam gaminiui ES ir nacionaliniu lygmenimis taikoma nemažai tiek su konkrečiu gaminiu susijusių, tiek kompleksinių taisyklių, portalas „Your Europe“ taps vienu prieigos prie informacijos apie šiuos reikalavimus centru. Kartu valstybės narės turi aktyviau pranešti apie susijusias nacionalines taisykles, kaip reikalaujama pagal Bendrųjų skaitmeninių vartų reglamentą;
- Komisija taip pat naudotojams patogiu būdu teiks **informaciją apie mokesčius**. Valstybės narės turi užtikrinti, kad būtų atnaujinta į *Europos mokesčių duomenų bazę*²² įtraukta informacija ir jos techninė infrastruktūra, kad MVĮ būtų teikiama reikiama informacija;
- kadangi valstybės narės teikia daugiau informacijos, be kita ko, savivaldybių lygmeniu, Komisija toliau teiks šią informaciją vis labiau struktūruotu ir naudotojams patogesniu būdu. Pavyzdžiui, tai yra informacija apie **taisykles, kuriomis reguliuojamas transporto priemonių pateikimas į miestų teritorijas (UVAR)**, įskaitant mažos taršos zonas arba kelių mokesčių lipdukus;

²² Europos mokesčių duomenų bazė yra Komisijos internetinė informacinė priemonė, kurioje kaupiama ES valstybių narių pateikta informacija apie maždaug 650 mokesčių: [Europos mokesčių duomenų bazė, 3 versija \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euromoney/).

- Komisija ir valstybės narės turėtų toliau gerinti **informacijos apie socialinę apsaugą**, kuri labai svarbi judėjimams piliečiams, darbuotojams ir darbdaviams ir yra viena iš pagrindinių laisvo darbuotojų judėjimo sąlygų, **surandamumą**;
- Komisija toliau tobulins ir atnaujins **naują vadovaujamą paiešką** sistemą, kurios sėkmingas veikimas taip pat priklauso nuo valstybių narių pateikiamos informacijos.

Be to, **Komisija toliau sieks, kad portalas „Your Europe“ taptų viena iš pagrindinių priemonių prie svarbiausios informacijos priemonių**. Šiuo požiūriu jau plačiai naudojamos esamos funkcijos. Pavyzdžiui, pilietis arba MVĮ portale „Jūsų Europa“ jau gali patikrinti PVM mokėtojo kodą ir išsiaiškinti, ar įmonė yra registruota vykdyti tarpvalstybinės prekybos veiklą ES, o tai reikalinga atliekant daugelį procedūrų. Tai pasakytina ir apie Europos profesinę kortelę. Be to, portale „Your Europe“ iki 2023 m. pabaigos bus paskelbtos valstybių narių kelių eismo taisyklės, kurios šiuo metu įkeltos į atskirą ES interneto svetainę. Komisija taip pat išnagrinės naujus **turinio stebėjimo** metodus, pavyzdžiui, **automatizuotas kokybės kontrolės sistemas**²³.

Galiausiai Komisija **įvertins galimybes naudoti pažangius dirbtiniu intelektu grindžiamus didelio masto kalbų modelius**, įskaitant natūraliosios kalbos atpažinimo technologijas. Naudojantis šiais modeliais galima kurti dinamiškesnes, labiau kontekstą atitinkančias ir prie asmeninių poreikių pritaikytas informacijos teikimo sistemas, kurios galėtų iš esmės pakeisti naudotojų prieigos prie reguliuojamojo turinio ir jo naudojimo būdus. Galiausiai tokios priemonės gali padėti išanalizuoti didelius kiekius iš įvairių šaltinių gaunamos informacijos, įskaitant ES ir valstybių narių taisykles ir procedūras, ir analizės rezultatus pateikti prie konkrečių naudotojų poreikių pritaikytu formatu.

Reaguojant į dideles krizes bus patvirtintas portalo „Your Europe“, kaip **oficialios informacijos skleidimo terpės**, vaidmuo, kaip jau įvyko imantis veiksmų dėl pandemijos ar karo Ukrainoje. Apskritai, kai **naujuose ES teisės aktuose** bus nustatyti nauji informacijos reikalavimai, Komisijos tarnybos pasirūpins, kad būtų sistemingiau nukreipiama į **portalo „Your Europe“ interneto svetainę**.

- **Valstybės narės** raginamos toliau **didinti** portalui teikiamos **informacijos aprėptį ir gerinti jos kokybę**, taip pat pranešti informaciją, kurios reikalaujama pagal Bendrųjų skaitmeninių vartų reglamentą.
- **Komisija didins informacijos surandamumą**, itin daug dėmesio skirdama MVĮ labai svarbioms sritims, įskaitant **gaminiam taikomus reikalavimus ir mokesčius**. Ji įtvirtins ir sustiprins šios interneto svetainės, kaip **oficialios informacijos savalaikio skleidimo terpės**, vaidmenį, ypač didelio masto nelaimių ir krizių atveju. Galiausiai ji **įvertins galimybes naudoti pažangius dirbtiniu intelektu grindžiamus didelio masto kalbų modelius**, kad būtų toliau tobulinami dalijimosi reglamentavimo informacija su naudotojais, visų pirma MVĮ, būdai.

²³ Tai galėtų būti, be kita ko, aptikimo programa (programinė įranga, kuria interneto svetainių turinys indeksuojamas taip, kad tos interneto svetainės galėtų būti rodomos tarp paieškos rezultatų), kuri aptiktų reikiamą informaciją, vertimus, portalo „Your Europe“ logotipą ir kt.

B. Kokybiškos pagalbos įmonėms ir piliečiams teikimas

Kai bendrųjų skaitmeninių vartų informacinių puslapių nepakanka ir (arba) kai piliečiai ar įmonės, bandydami pasinaudoti savo teisėmis bendrojoje rinkoje, susiduria su problemomis²⁴, **per bendruosius skaitmeninius vartus teikiama papildoma parama – individualizuotos pagalbos ir problemų sprendimo paslaugos.**

Laimėjimai

Didėja teikiamų paslaugų pasiūla. 2020 m. gruodžio mėn. portale „Your Europe“ buvo pradėta teikti septynių rūšių pagrindines paslaugas²⁵ ir pradėjo veikti **pagalbos paslaugų radimo priemonė**²⁶, palengvinanti prieigą prie tų paslaugų. Minėtos paslaugos yra: 1) kontaktiniai centrai; 2) gaminių kontaktiniai centrai; 3) statybos produktų kontaktiniai centrai; 4) nacionaliniai profesinių kvalifikacijų pripažinimo pagalbos centrai; 5) tarpvalstybinių sveikatos priežiūros paslaugų nacionaliniai kontaktiniai centrai; 6) Europos užimtumo tarnybų tinklas (EURES); 7) elektroninis ginčų sprendimas (EGS).

Pagal Bendrųjų skaitmeninių vartų reglamentą leidžiama įtraukti papildomas pagalbos paslaugas, jeigu jomis papildomos esamos paslaugos, jos atitinka kokybės kriterijus ir jeigu jos teikiamos nemokamai arba už jų teikimą imamas tik nedidelis mokestis²⁷. Tuo remdamosi prie bendrųjų skaitmeninių vartų prisijungė ir jais teikiamas paslaugas papildė trys tarnybos: Jūsų Europos patarėjas, tinklas SOLVIT ir Europos vartotojų centrų tinklas²⁸. Dabar per pagalbos paslaugų radimo priemonę galima pasinaudoti beveik 100 proc. šių tarnybų teikiamų paslaugų.

Paslaugomis naudojamasi plačiu mastu. Kartu 2021 ir 2022 m. pagalbos tarnybos suteikė pagalbą 6,5 mln. atvejų²⁹: 5,3 mln. atvejų piliečiams ir 1,2 mln. atvejų įmonėms. Pagalba daugiausia suteikta tokioms naudotojų grupėms kaip darbdaviai ir darbo ieškantys asmenys (6 mln. atvejų), paslaugas teikiančios įmonės (157 000 atvejų), vartotojai, kuriems kyla klausimų dėl jų teisių (120 000 atvejų) arba kurie sprendžia ginčus su prekiautojais internetu (80 000 atvejų³⁰), ir asmenys, norintys gauti sveikatos priežiūros paslaugas kitoje šalyje (63 000 atvejų)³¹.

²⁴ Taip gali atsitikti tais atvejais, kai tarpvalstybinė veikla yra pernelyg specifinio pobūdžio, kad tinklalapiuose būtų galima pateikti standartinius paaiškinimus, arba dėl įvairių sunkumų bendraujant su valdžios institucijomis.

²⁵ Kaip nurodyta Bendrųjų skaitmeninių vartų reglamento III priede.

²⁶ [Pagalbos paslaugų radimo priemonė \(europa.eu\)](https://europa.eu).

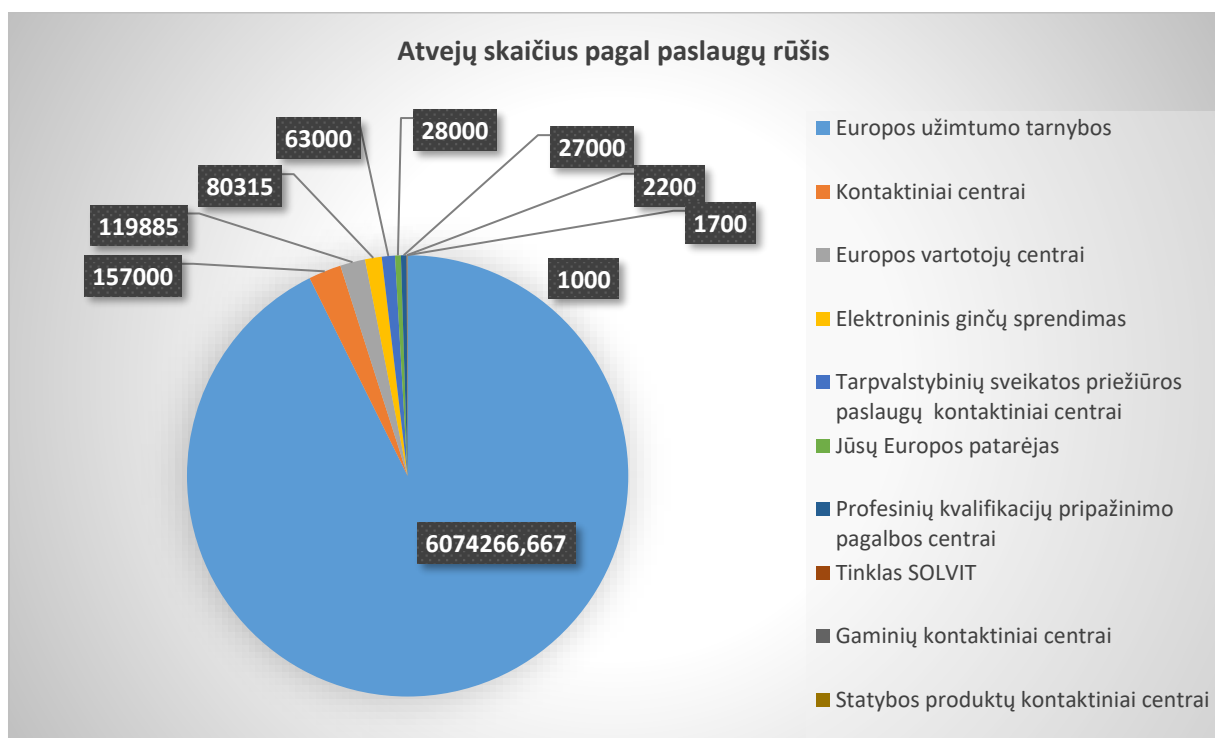
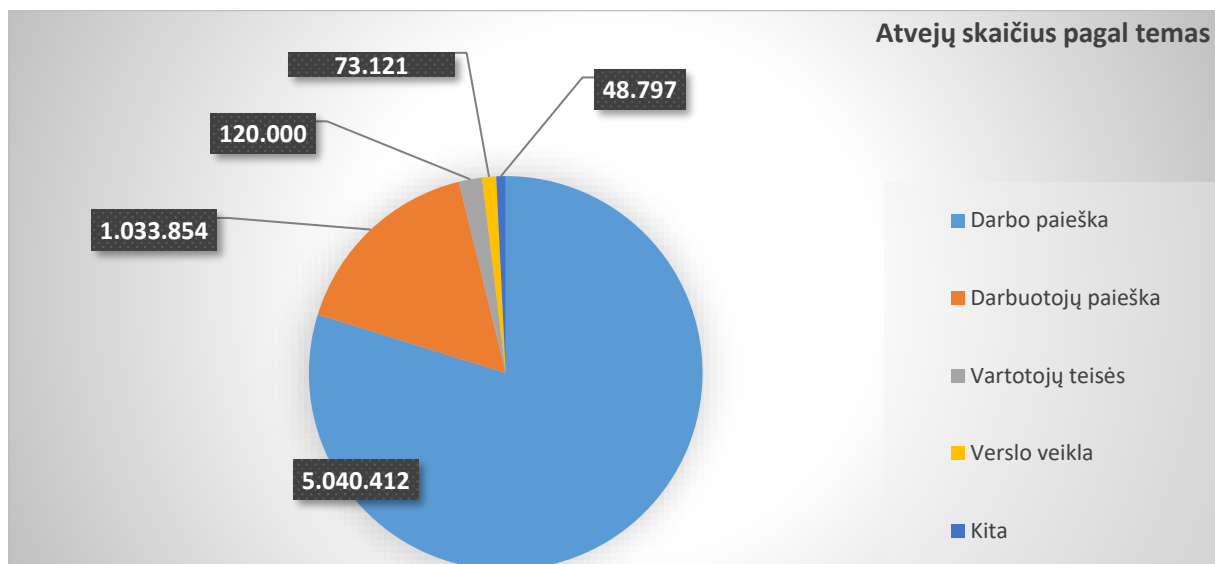
²⁷ Bendrųjų skaitmeninių vartų reglamento 7 straipsnio 3 dalis. Į bendruosius skaitmeninius vartus gali būti įtraukiamos tiek nacionaliniu, tiek ES lygmeniu teikiamos paslaugos.

²⁸ Nacionaliniu lygmeniu taip pat prisijungė Vokietijos vienodo požiūrio į ES darbuotojus biuras (ETO). Prisijungimo procesą pradėjo Vokietijos viešojo transporto sektoriaus taikinimo įstaiga.

²⁹ 2022 m. Jūsų Europos patarėjas ir tinklas SOLVIT išnagrinėjo atitinkamai daugiau kaip 28 000 atvejų (iš jų 20 000 atvejų atitiko reikalavimus) ir 2 200 atvejų. 86 proc. atvejų tinklas SOLVIT pasiūlė atitinkamą sprendimą.

³⁰ Šis skaičius apima 50 000 atvejų prieš skundo pateikimą, t. y. tiesioginių vartotojų ir komercinės veiklos subjektų derybų platformoje nedalyvaujant alternatyvaus ginčų sprendimo institucijai.

³¹ Šie skaičiai grindžiami 21 valstybėje narėje veikiančių pagalbos tarnybų duomenimis.

5 diagrama. Atvejų skaičius pagal paslaugų rūšis (viršuje) ir pagal temas (apačioje)

Įmonės ir piliečiai gali tikėtis, kad atsakymas bus pateiktas per 2–3 kalendorines dienas. Vis dėlto du kontaktiniai centrai, nagrinėjantys su gaminiais susijusius atvejus, atsakymus pateikia per vidutiniškai 8–9 dienas. Taip gali būti dėl sudėtingų gaminiams taikomų reikalavimų, dažnai nustatytų ir ES, ir nacionalinės teisės aktuose. Įtakos gali turėti ir išteklių apribojimai bei tinklų darbo sratai. Vis dėlto tokie atvejai sudaro tik apie 1 proc. visų atvejų.

Naudotojų atsiliepimai yra teigiami. Iki šiol specialia grįžtamojo ryšio priemone³² surinkta daugiau kaip 3 200 atsiliepimų, kurių vidutinis įvertinimas siekia 4,3 iš 5 žvaigždučių. Tai – geras įvertinimas, nes tokiomis sistemomis daugiau naudojasi nepatenkinti naudotojai³³.

Tobulintinos sritys ir tolesni veiksmai

Kol kas **naudotojų grįžtamąją informaciją ir atvejų statistika dar nėra sistemingai naudojama bendrai teikiamų paslaugų pasiūlai gerinti.** Siekdama tai pakeisti, Komisija bendradarbiaus su valstybėmis narėmis ir atitinkamomis pagalbos tarnybomis. Konkrečiai tai reiškia, kad, siekiant užtikrinti optimalų piliečių ir įmonių aptarnavimą, bus tinkamai stebimas atitinkamų rūšių prašymų skaičiaus didėjimas ir mažėjimas bei naudotojų grįžtamoji informacija. Pavyzdžiui, jei vienam kontaktiniam centrui statybos įmonės iš kitos valstybės narės pateikia vis daugiau prašymų, o iš grįžtamosios informacijos matyti, kad tokios įmonės neranda ieškomos informacijos, atitinkamos institucijos turėtų imtis veiksmų. Jos galėtų patikslinti nacionaliniuose bendrųjų skaitmeninių vartų tinklalapiuose pateikiamą informaciją ir (arba) prašyti Komisijos patobulinti portalą „Your Europe“ tinklalapius ir (arba) imtis kitų veiksmų, kad jų valstybėje narėje būtų galima lengviau vykdyti verslo veiklą.

Komisija pradės stebėti, kaip naudojama **pagalbos paslaugų radimo priemonė**, kad būtų patobulintos dažniausiai naudojamos paslaugos ir būtų galima MVĮ ir piliečiams teikti geresnes paslaugas, kurios būtų prieinamesnės tarpvalstybiniais naudotojams.

Siekiant didinti per bendruosius skaitmeninius vartus teikiamų paslaugų pasiūlą, raginami prisijungti „Europe Direct“ centrai, nacionalinės transporto sritys vykdymo užtikrinimo įstaigos ir intelektinės nuosavybės teisių pagalbos tarnyba. Bendrieji skaitmeniniai vartai taptų **tikru vieno langelio principu grindžiamu ES lygmeniu teikiamų pagalbos paslaugų centru visais su bendrąja rinka susijusiais klausimais.**

Galiausiai Komisija **tobulins naudotojų nukreipimo** bendrųjų skaitmeninių vartų tinklalapiuose į tinkamiausias pagalbos paslaugas metodus **sukurdama bendrą** internetinės informacijos ir pagalbos **paieškos funkciją**. Norint geriau pasiekti šį tikslą, taip pat būtų galima išnagrinėti galimybę pasitelkti dirbtiniu intelektu grindžiamus sprendimus.

- Valstybės narės raginamos tobulinti kol kas **neišsamius naudotojų grįžtamosios informacijos rinkimo ir atvejų statistikos kaupimo metodus**, kad tokia grįžtamąją informaciją būtų galima pasinaudoti siekiant gerinti bendrą paslaugų teikimą piliečiams ir įmonėms.
- Komisija skatins toliau **didinti problemų sprendimo paslaugų įvairovę**. Ji taip pat **tobulins nukreipimo į bendruose skaitmeniniuose vartuose teikiamas pagalbos paslaugas procedūras.**

C. Pranešimas apie kliūtis, siekiant gerinti bendrosios rinkos veikimą

Įmonės ir piliečiai, susiduriantys su kliūtimis bendrojoje rinkoje, gali apie jas pranešti tiesiogiai per portalą „Your Europe“, viršutiniame meniu spustelėję mygtuką „Praneškite apie kliūtis“. Taip atveriamą internetinę formą, kurią užpildžius galima pranešti apie bendrojoje

³² Žr. Bendrųjų skaitmeninių vartų reglamento 25 straipsnį ir Įgyvendinimo reglamentą (ES) 2020/1121. Paslaugų teikėjai turi paprašyti naudotojų, kad jie, pasinaudoję paslauga, pateiktų grįžtamąją informaciją apie paslaugos prieinamumą ir jos kokybę.

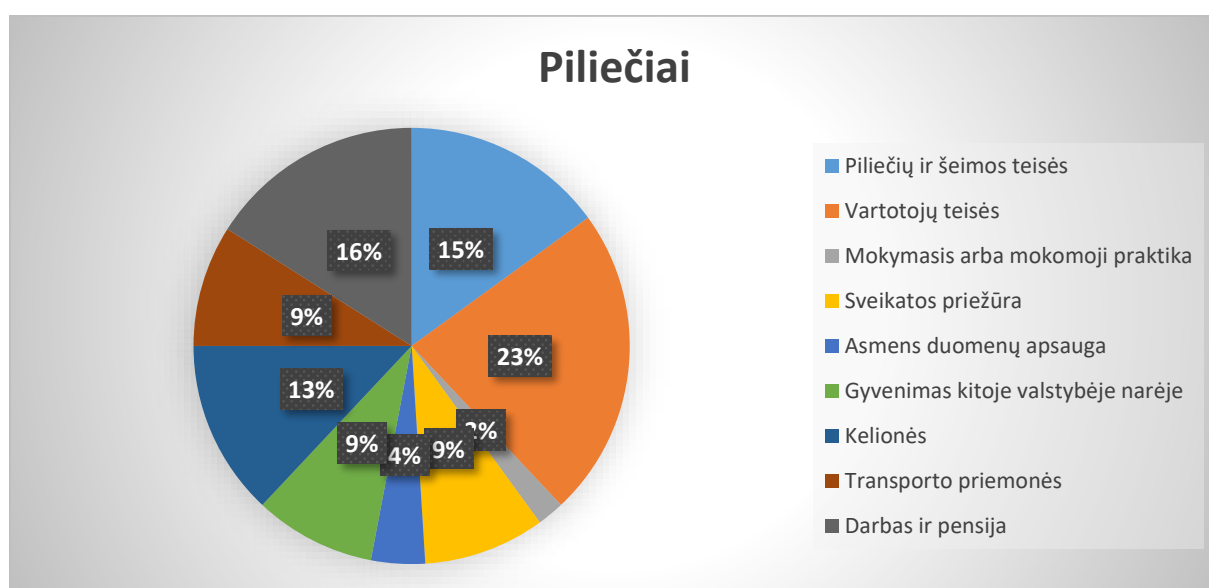
³³ Toks mažiau patenkintų naudotojų polinkis dažniau naudotis grįžtamosios informacijos teikimo funkcijomis yra nuosekli ilgainiui portale „Your Europe“ renkamai grįžtamajai informacijai būdinga tendencija.

rinkoje iškilusią kliūtį³⁴, kurią valstybės narės turėtų pašalinti. Šie duomenys renkami ir analizuojami naudojant pranešimo apie kliūtis bendrojoje rinkoje priemonę (**SMOT**), kurios pagrindinis tikslas – suteikti išvalgų apie įmonėms ir piliečiams aktualiausius vidaus rinkos iššūkius³⁵ ir padėti formuoti labiau duomenimis grindžiamą politiką.

Laimėjimai

Nuo 2020 m. gruodžio mėn. per pranešimo apie kliūtis bendrojoje rinkoje priemonę jau pranešta apie 1 511 kliūčių. Valstybės narės ir Komisija gali tikruoju laiku susipažinti su kliūtimis, apie kurias pranešta, ir apibendrinamąja suvestine, o nuasmeninti duomenų rinkiniai kartą per metus skelbiami ES atvirųjų duomenų portale.

80 proc. kliūčių, apie kurias pranešta, yra susijusios su piliečiais. Kalbant apie piliečius, daugiausia pranešimų (pagal atvejų skaičių) pateikta dėl problemų, susijusių su vartotojų teisėmis (23 proc. piliečių atvejų), darbu ir pensijomis (16 proc.), piliečių ir šeimos teisėmis (15 proc.).

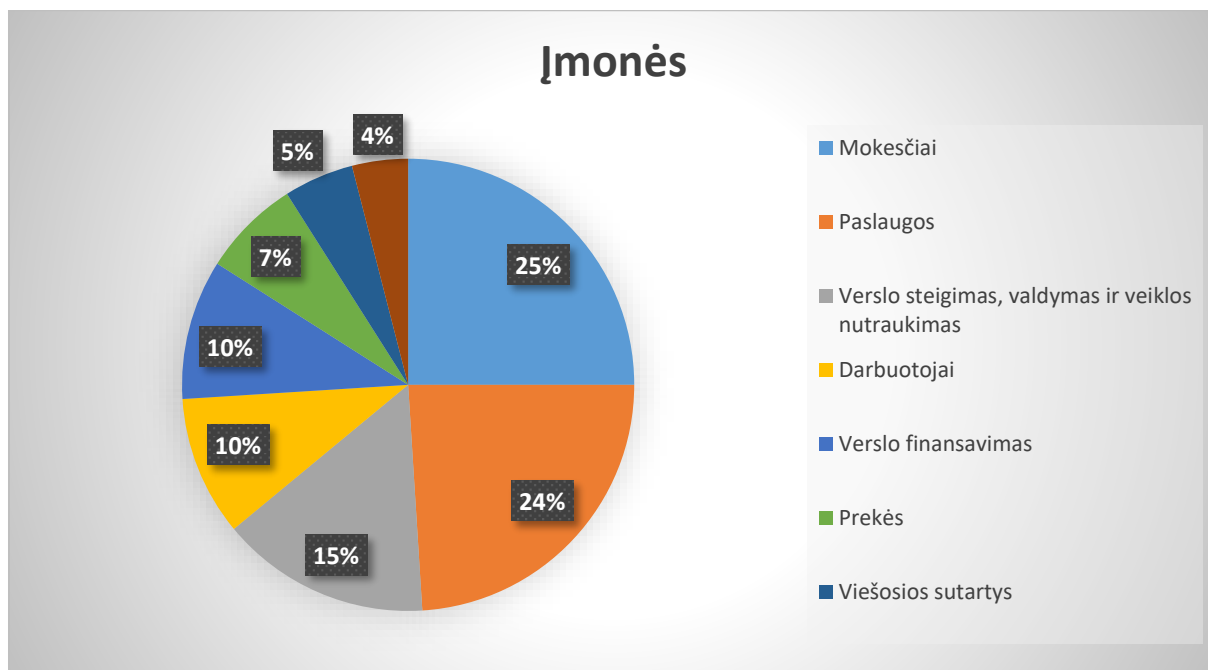

6 diagrama. Kliūtys, apie kurias portale „Your Europe“ pranešė piliečiai (pagal temas)

20 proc. kliūčių, apie kurias pranešta, susijusios su įmonėmis. Kalbant apie įmones, daugiausia kliūčių, apie kurias pranešta, susijusios su mokesčiais (25 proc.), o po jų rikiuojasi paslaugų teikimas (24 proc.), verslo steigimas, valdymas ir veiklos nutraukimas (15 proc.), finansavimas (10 proc.) ir darbuotojų įdarbinimas (10 proc.).

³⁴ Kiekvienas atvejis anonimiškai saugomas bendrųjų skaitmeninių vartų valdymo priemonėje. Nacionaliniai koordinatoriai ir Komisijos administratoriai suvestinėje gali susipažinti su vaizdiniais statistiniais duomenimis.

³⁵ Bendrųjų skaitmeninių vartų reglamento 1 straipsnio 1 dalies c punktas ir 26 straipsnis.

7 diagrama. Kliūtys, apie kurias portale „Your Europe“ pranešė įmonės (pagal temas)

Tobulintinos sritys ir tolesni veiksmai

Portalo „Your Europe“ naudotojams ne visada aišku, kad pranešimo apie kliūtis bendrojoje rinkoje priemonė nėra skirta pavienėms problemoms spręsti. Šiuo konkrečiu tikslu naudotojai nukreipiami į nacionalines arba ES administruojamas pagalbos tarnybas, pavyzdžiui, tinklą SOLVIT³⁶ ir Jūsų Europos patarėją. Todėl būtina **paaiškinti su šia procedūra susijusius naudotojams skirtus nurodymus ir naudotojo eiti**.

Artimiausiu metu šia priemone ketinama **per portalą „Your Europe“ surinktus duomenis susieti su daugybe esamų duomenų apie kliūtis, sutelktų įvairiuose kituose šaltiniuose**³⁷, įskaitant Jūsų Europos patarėją, tinklą SOLVIT, Europos įmonių tinklą (EIT)³⁸ ir Europos vartotojų centrus (EVC). Taip pat planuojama įtraukti duomenis, gaunamus iš savanoriškų verslo organizacijų, pavyzdžiui, Europos prekybos ir pramonės rūmų asociacijos („Eurochambres“), ir MVĮ grįžtamosios informacijos mechanizmo – EIT atliekamo ES masto tyrimo³⁹. Kaip parodyta toliau, tam reikalingas pažangus duomenų integravimas, standartizavimas ir vizualizavimas⁴⁰.

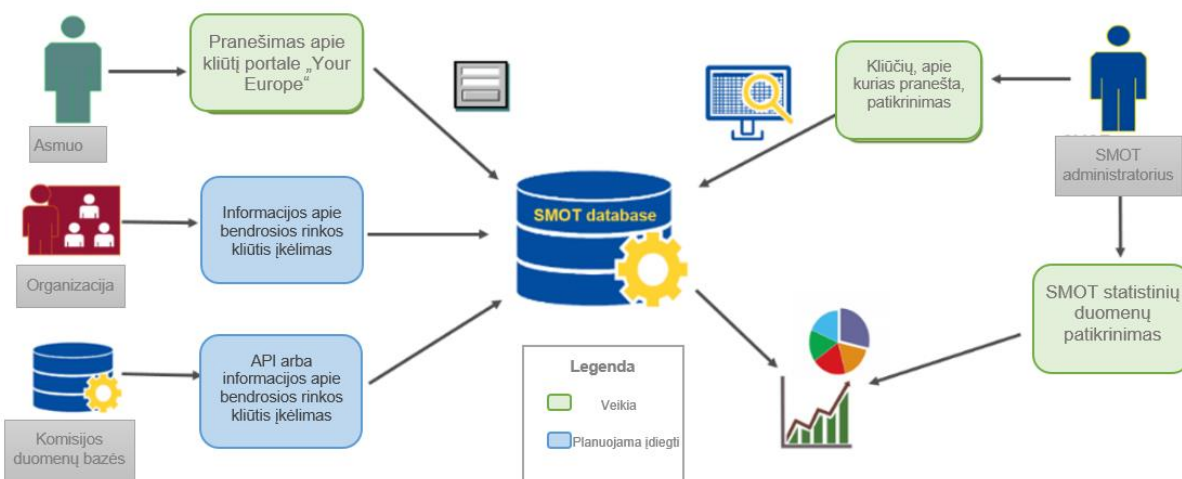
³⁶ Tinkle SOLVIT teikiamos nemokamos internetinės paslaugos siekiant pasiūlyti sprendimų piliečiams ir įmonėms, kurių teises pažeidė valdžios institucijos.

³⁷ [Grįžtamoji informacija apie kliūtis \(europa.eu\)](https://europa.eu).

³⁸ Pasikonsultavus su EIT buvo parengtos dvi atskiros piliečių ir įmonių duomenų rinkimo formos ir suvestinės, taip pat sukurtas naujas duomenų rinkimo iš išorės verslo organizacijų modulis. Šie pokyčiai duomenų srityje taps matomi 2023 m. pabaigoje. Komisija taip pat skirs išteklių tolesniam suvestinių rengimo ir ataskaitų teikimo reikalavimų plėtojimui, pvz., rengiant metinę bendrosios rinkos ataskaitą.

³⁹ MVĮ paramos agentūros sistemoje registruoja atvejus, apie kuriuos joms praneša MVĮ, vykdydamos kasdienę veiklą. MVĮ grįžtamosios informacijos mechanizmu ir pranešimo apie kliūtis bendrojoje rinkoje priemone siekiama bendro tikslo geriau pasinaudoti gaunama grįžtama informacija.

⁴⁰ Pranešimo apie kliūtis bendrojoje rinkoje priemonės technologiniai komponentai yra šie: duomenų rinkimo forma portalo „Your Europe“ ir nacionaliniuose bendrųjų skaitmeninių vartų tinklalapiuose, atvejų valdymo sistema ir statistinių duomenų suvestinė.

8 diagrama. Pranešimo apie kliūtis bendrojoje rinkoje priemonės komponentai

Norint išnaudoti pirminių duomenų, gaunamų integruojant įvairius šaltinius, potencialą, reikia turėti pažangiausių analizės priemonių, todėl Komisija **išnagrinės galimybę naudoti tokias technologijas kaip dirbtinis intelektas (DI)**, mašinų mokymasis ir natūraliosios kalbos apdorojimas, kad būtų galima išsiaiškinti, kas lemia kliūtis, apie kurias pranešama (pvz., informacijos trūkumas, teisiniai, vykdymo užtikrinimo ar procedūriniai sunkumai ir kt.), taip pat nustatyti atitinkamus modelius ir veiksmus, kurių reikėtų imtis.

Komisija kartu su valstybėmis narėmis taip pat paskelbs gaires, kaip galima naudotis visomis esamomis priemonėmis siekiant pašalinti kliūtis, apie kurias pranešta, be kita ko, paaiškins **Komisijos ir valstybių narių atsakomybę** šalinant kliūtis ir pranešimo apie kliūtis bendrojoje rinkoje priemonės vaidmenį. Tarp galimų priemonių pavyzdžių – veiksmai regioniniu ar nacionaliniu lygmeniu, valstybių narių ir Komisijos bendradarbiavimas, pažeidimo tyrimo procedūros, nauji Komisijos pasiūlymai ir kt. Duomenys taip pat galėtų padėti nustatyti svarbiausias kliūtis, kurias reikėtų aptarti ir pašalinti Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo darbo grupėje (SMET) – aukšto lygio forume, kuriame Komisija ir valstybės narės bendradarbiauja siekdamos užtikrinti tinkamą bendrosios rinkos veikimą.

- 2023 m. Komisija užbaigs **portale „Your Europe“ renkamų duomenų apie kliūtis ir duomenų iš įvairių kitų šaltinių, visų pirma Jūsų Europos patarėjo, tinklo SOLVIT, Europos įmonių tinklo ir Europos vartotojų centrų, taip pat savanoriškų verslo organizacijų** (t. y. Europos prekybos ir pramonės rūmų asociacijos ir MVI grįžamosios informacijos mechanizmo), **integravimą**. Komisija taip pat **išnagrinės galimybę naudoti tokias technologijas kaip dirbtinis intelektas (DI)**.
- Valstybių narių nacionaliniai atstovai ir Komisija **paskelbs gaires, kaip pašalinti kliūtis, apie kurias pranešta**. Išsamesni duomenys taip pat galėtų padėti **nustatyti kliūtis, kurios turėtų būti skubiausiai svarstomos Bendrosios rinkos veikimo užtikrinimo darbo grupėje**.

II. BŪSIMI KOMPONENTAI: internetinės procedūros ir vienkartinio duomenų pateikimo techninė sistema

Vienas pagrindinių bendrųjų skaitmeninių vartų tikslų – palengvinti administravimą įmonėms ir piliečiams bendrojoje rinkoje. Siekiama kuo labiau supaprastinti naudotojo eiti, **sumažinti nereikalingą biurokratizmą ir administracinę naštą** įmonėms ir piliečiams. Tikimasi, kad

vienkartinio duomenų pateikimo principas taip pat turės teigiamą ekonominį poveikį valstybių narių biudžetams⁴¹.

Iki 2023 m. gruodžio mėn. valstybės narės turi:

- a. užtikrinti, kad **tais atvejais, kai nacionaliniai naudotojai turi internetinę prieigą prie nacionalinių procedūrų ir gali jas atlikti internetu, tai**, nepatirdami diskriminacijos, **galėtų padaryti ir tarpvalstybiniai naudotojai;**
- b. **nacionaliniams ir tarpvalstybiniams naudotojams suteikti internetinę prieigą prie 21 rūšies procedūrų⁴²**, skirtų įmonėms ir piliečiams (1 lentelė).

Bendrųjų skaitmeninių vartų reglamento II priede nurodytos visų rūšių procedūros bus visiškai prieinamos internetu⁴³. Tai reiškia, kad naudotojai galės nustatyti ir patvirtinti savo tapatybę, internete užpildyti ir pasirašyti prašymą, gauti elektroninį pranešimą apie užbaigtą procedūrą ir atitinkamus procedūros rezultatus skaitmeniniu formatu.

ĮMONĖMS SKIRTOS PROCEDŪROS	PILIEČIAMS SKIRTOS PROCEDŪROS
Pranešimas apie verslo veiklą, vėlesnius pakeitimus ir nutraukimą ⁴⁴	Pasikeitusio adreso registravimas
Prašymas suteikti leidimą vykdyti verslo veiklą	Prašymas pateikti gyvenamosios vietos įrodymą
Darbdavio registravimas pensijų ir socialinės apsaugos sistemose	Prašymas išduoti gimimo liudijimą
Darbuotojų registravimas pensijų ir socialinės apsaugos sistemose	Prašymas nustatyti socialinės apsaugos teisės aktus
Pranešimas socialinės apsaugos sistemoms apie darbuotojų darbo sutarties pabaigą	Pranešimas apie socialinės apsaugos tikslais svarbius asmeninių aplinkybių pasikeitimus
Socialinių įmokų už darbuotojus mokėjimas	Prašymas išduoti Europos sveikatos draudimo kortelę
Pelno mokesčio deklaravimas	Prašymas skirti pensiją
	Prašymas suteikti informaciją apie įgytas teises į pensiją
	Pajamų mokesčio deklaravimas
	Motorinių transporto priemonių registracija
	Motorinių transporto priemonių kelių mokesčių lipdukų arba išmetamųjų teršalų lipdukų įgijimas
	Stojimo į universitetą paraiškų teikimas

⁴¹ Žr. [Tyrimą dėl e. valdžios ir administracinės naštos mažinimo](#), per kurį apskaičiuota, kad valstybė narė (nagrinėtu atveju Danija), pagal specialią programą įdiegusi vienkartinio duomenų pateikimo principą, galėtų kasmet sutaupyti iki 100 mln. EUR.

⁴² Bendrųjų skaitmeninių vartų reglamento II priede išvardytos procedūros, kurias galima atlikti per bendruosius skaitmeninius vartus, rūšys.

⁴³ Pagal Bendrųjų skaitmeninių vartų reglamento 6 straipsnio 4 dalį Komisija ir valstybės narės iki 2023 m. gruodžio mėn. turi užtikrinti, kad Vidaus rinkos informacinė sistema (IMI) būtų parengta valstybėms narėms naudoti taip, kad jos bendroje saugykloje galėtų pranešti apie procedūras, kurias atliekant gali prireikti fizinio dalyvavimo.

⁴⁴ Kaip nurodyta Bendrųjų skaitmeninių vartų reglamento II priede, neįtrauktos šios procedūros: bankroto ar likvidavimo procedūros, verslo veiklos pirminis registravimas verslo registre ir procedūros, susijusios su bendrovių arba firmų, apibrėžtų SESV 54 straipsnio antroje pastraipoje, steigimu ar vėlesniu registravimu.

	Kreipimasis dėl studijų finansavimo
	Prašymas pripažinti studijų diplomus

1 lentelė. Įmonėms ir piliečiams skirtų procedūrų, kurios turi būti skaitmenizuotos, rūšys (21)

Be to, iki **2023 m. gruodžio mėn. Komisija** pasirūpins, kad pradėtų veikti **vienkartinio duomenų pateikimo techninės sistemos bendrosios paslaugos** (duomenų paslaugų katalogas, įrodymų tarpininkavimo paslauga ir semantinė saugykla). Valstybės narės užtikrins **techninį ryšį tarp savo procedūrų portalų ir bendrųjų paslaugų**, kad būtų sudarytos sąlygos automatizuotai ir saugiai tarpvalstybiniu mastu keistis įrodymais, reikalingais toms procedūroms atlikti, t. y. dokumentais arba struktūruotais duomenimis.

Naudotojui, norinčiam per bendruosius skaitmeninius vartus įvykdyti konkrečią procedūrą, nebereikės valstybėse narėse atlikti skirtingų procedūrų, nebekils problemų, susijusių su skirtingose valstybėse narėse išduotais dokumentais, ir nereikės lankytis skirtingose interneto svetainėse, kad atliktų tas procedūras. Pradėdamas procedūrą portale „Your Europe“, naudotojas galės bet kuriame internetiniame procedūrų portale patvirtinti savo tapatybę, greičiau nustatyti reikiamus dokumentus ir įgalinti kompetentingas institucijas keistis dokumentais ir duomenimis. Naudotojui nebereikės ieškoti, gauti, atsisiųsti ir (arba) įkelti dokumentų. **Bendruosiuose skaitmeniniuose vartuose** įdiegus vienkartinio duomenų pateikimo techninę sistemą **sumažės judumo bendrojoje rinkoje sąnaudos, administracinio pobūdžio trikdžiai ir kliūtys**, piliečiams ir įmonėms nenustatant jokių papildomų prievolių.

Numatomą supaprastinimą galima pavaizduoti ir paaiškinti taip:

Pavyzdžiui, **Italijos MVI nori** pateikti prašymą dėl leidimo vykdyti veiklą Vokietijoje. Vienkartinio duomenų pateikimo techninė sistema suteiks galimybę atlikti procedūras per portalą „Your Europe“ tiesiogiai prisijungus prie atitinkamo Vokietijos procedūrų portalą. Kad procedūra būtų atlikta internetu, per Vokietijos portalą bus paprašyta Italijos MVI (teisinio) atstovo pateikti reikiamus įrodymus (pvz., Italijoje ir Austrijoje įgytos profesinės kvalifikacijos pažymėjimus), o juos bus galima gauti per vienkartinio duomenų pateikimo techninę sistemą. Vienkartinio duomenų pateikimo techninė sistema bus naudojama automatiškai prašant pateikti

reikiamus įrodymus ir jų ieškant, sudarant sąlygas institucijoms automatiškai keistis oficialiais dokumentais (prieš tai naudotojas turės pateikti konkretų prašymą ir peržiūrėti įrodymus).

Laimėjimai

Iš preliminaros informacijos, surinktos rengiant e. valdžios lyginamosios analizės ataskaitą⁴⁵, matyti, kad **skaitmenizuojant Bendrųjų skaitmeninių vartų reglamente nurodytas procedūras padaryta didelė pažanga**: kalbant apie ES 27+ procedūras, piliečiai ir tarpvalstybiniai naudotojai internetu gali atlikti atitinkamai 81 proc. ir 46 proc. tokių procedūrų, o atitinkami procedūrų, kurias galima atlikti per bendruosius skaitmeninius vartus, rodikliai siekia vidutiniškai 84 proc. ir 47 proc. Komisija bendradarbiauja su valstybėmis narėmis, kad padėtų išspręsti problemas, kilusias skaitmenizuojant atitinkamas procedūras.

Kalbant apie automatizuotą keitimąsi įrodymais, **Komisija patvirtino vienkartinio duomenų pateikimo techninės sistemos technines ir veikimo specifikacijas**⁴⁶ ir sudarė šešias grupes pagrindinėms užduotims atlikti. Šios pagrindinės užduotys yra įrodymų priskyrimas, techninis projektavimas, saugumas, standartizavimas, testavimas ir veiklos valdymas. Šiuo metu Komisija plėtoja vienkartinio duomenų pateikimo techninės sistemos bendrąsias paslaugas ir padeda valstybėms narėms užtikrinti techninį ryšį tarp jų procedūrų portalų ir bendrųjų paslaugų. Komisijos rengiamų didelio masto renginių (vadinamųjų **projektų maratonų**)⁴⁷ metu paaiškėjo, kad Komisijos sukurtos vienkartinio duomenų pateikimo techninės sistemos bendrosios paslaugos yra labai gerai parengtos darbui.

Siekdama užtikrinti vienkartinio duomenų pateikimo techninės sistemos ir ES skaitmeninės tapatybės (EUDI) dėklės **sąveikumą**, Komisija taip pat sudarė grupę, į ją įtraukė valstybių narių ekspertus ir pavedė jai įvertinti trijų rūšių sąveiką: naudotojų patirties, investicijų ir semantikos. Kai pradės veikti ES skaitmeninės tapatybės dėklė, naudotojai galės pasinaudoti papildomomis procedūrinėmis galimybėmis. Pavyzdžiui, naudotojai galės savo tapatybės duomenis ir elektroninius dokumentus iš ES skaitmeninės tapatybės dėklės perduoti procedūrų portalams arba pasinaudoti vienkartinio duomenų pateikimo technine sistema, kad tiesiogiai iš autentiško informacijos šaltinio parsisiųstų elektroninius dokumentus⁴⁸. Taip pat bus galima atsisiųsti per vienkartinio duomenų pateikimo techninę sistemą gautus įrodymus.

Galiausiai bendraisiais skaitmeniniais vartais, įskaitant vienkartinio duomenų pateikimo techninę sistemą, ir jų teikiamais supaprastinimais galės pasinaudoti daugiau naudotojų, nes Komisija, imdamasi naujų teisėkūros iniciatyvų, pasiūlė išplėsti šių priemonių taikymo sritį, įtraukiant naujus naudojimo atvejus. Kai kurie iš jų bus aktualūs daugeliui piliečių ir įmonių, pavyzdžiui, trumpalaikės būsto nuomos paslaugų ir vairuotojo pažymėjimų srityse⁴⁹, o kiti bus susiję su leidimais vykdyti strateginius projektus, kurie yra labai svarbūs įgyvendinant Žaliojo kurso pramonės planą, pavyzdžiui, pagal Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktą ir Europos svarbiausiųjų žaliavų aktą.

Tolesni veiksmai

⁴⁵ Europos Komisija, 2022 m. e. valdžios lyginamosios analizės ataskaita – perspektyvinė ataskaita, p. 32.

⁴⁶ 2022 m. rugpjūčio 5 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/1463.

⁴⁷ Projektų maratonus sudaro sąveikumo ir atitikties bandymai struktūriškai apibrėžtoje aplinkoje siekiant padėti kurti ir diegti vienkartinio duomenų pateikimo techninę sistemą.

⁴⁸ Būtų galima numatyti ir kitus sąveikos būdus, pavyzdžiui, galimybę ES skaitmeninės tapatybės aplinkoje pakartotinai naudoti vienkartinio duomenų pateikimo techninės sistemos paslaugomis.

⁴⁹ Pasiūlymas dėl direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2015/413, kuria sudaromos palankesnės sąlygos keistis informacija tarpvalstybiniu lygmeniu apie kelių eismo saugumo taisyklių pažeidimus, COM(2023) 126.

- *2023 m. gruodžio mėn. etapo užbaigimas*

Komisija **sudarys sąlygas naudotis vienkartinio duomenų pateikimo techninės sistemos bendrosiomis paslaugomis**, įskaitant sąsajas, suteikiančias galimybę nacionaliniams koordinatoriams, kompetentingoms institucijoms, skaitmeninėms platformoms ir Komisijai tvarkyti teikiant šias paslaugas kaupiamą informaciją. Komisija baigs kurti Vidaus rinkos informacinės sistemos internetinių procedūrų išimčių bendrąją saugyklą ir Vidaus rinkos informacinės sistemos įrodymų autentiškumo patikrinimo darbo eigos modelį. Ji padės valstybėms narėms užbaigti institucijų registraciją Vidaus rinkos informacinėje sistemoje⁵⁰.

Valstybės narės užtikrins sklandų prijungimo procesą, kad būtų galima **sujungti procedūrų portalus ir bendrąsias paslaugas**. Vienkartinio duomenų pateikimo techninė sistema grindžiama eIDAS tapatumo nustatymu, kuris reguliuojamas eIDAS reglamentu, todėl valstybės narės turi laiku pranešti apie fizinių ir juridinių asmenų elektroninės atpažinties ir tapatumo nustatymo sistemas.

- *Internetinių vienkartinio duomenų pateikimo principu grindžiamų procedūrų teikiamos naudos didinimas*

Komisija išnagrinės galimybes **išplėsti bendrųjų skaitmeninių vartų aprėptį įtraukiant papildomas procedūras**, pavyzdžiui, socialinės ekonomikos ir socialinės apsaugos koordinavimo srityse. Šios pastangos gali būti vaisingesnės, jei bus sistemingiau formuojama procedūrų sistema, daugiausia dėmesio skiriant toms procedūroms, kurios padeda įmonėms ir piliečiams vykdyti verslo veiklą, judėti ir dirbti kitoje ES šalyje.

Be to, valstybės narės ir Komisija turėtų skatinti laipsniškai **derinti ir supaprastinti** per bendruosius skaitmeninius vartus atliekamas **administracines procedūras** visoje ES, pavyzdžiui, pasitelkiant tarpusavio mokymosi programas, ir taip padėti siekti tikslo 25 proc. sumažinti ataskaitų teikimo reikalavimus⁵¹. Sudėtingesnius administracinius procesus taikančios valdžios institucijos galėtų pasinaudoti paprastesnes procedūras įdiegusių institucijų įgyta patirtimi ir toliau skatinti administracinių procedūrų supaprastinimą ir derinimą.

- *Vienkartinio duomenų pateikimo techninės sistemos teikiamos naudos didinimas*

Vienkartinio duomenų pateikimo techninė sistema – pirmoji visos ES masto tarpvalstybinė ir tarpsektorinė valdžios sektoriaus duomenų erdvė, kurioje sujungiamos valdžios institucijos, veikiančios kaip patikimi autentiški informacijos šaltiniai, todėl ji yra vienas iš pagrindinių kuriamos bendros ES duomenų erdvės elementų. **Komisija užtikrins, kad vienkartinio duomenų pateikimo techninės sistemos duomenų erdvė būtų integruota į bendras Europos viešojo administravimo institucijų duomenų erdves**⁵², ir jos sąveikumą su kitomis sektorių duomenų erdvėmis, pavyzdžiui, ES sveikatos duomenų erdve⁵³. Taip bus užtikrinta tarpvalstybinė prieiga prie duomenų ne tik konkrečiame sektoriuje.

Komisija toliau nagrinės visas naudingas sąsajas tarp vienkartinio duomenų pateikimo techninės sistemos ir kitų ES sistemų, pvz., **Elektroninių socialinės apsaugos informacijos mainų sistemos (EESSI)**, arba iniciatyvų. Ji taip pat šiuo metu nagrinėja, kaip vienkartinio duomenų pateikimo techninė sistema gali padėti **supaprastinti** naudotojams, ypač MVĮ,

⁵⁰ Pagal Bendrųjų skaitmeninių vartų reglamento 6 straipsnio 4 dalį ir 15 straipsnį.

⁵¹ Kaip 2023 m. kovo 15 d. Europos Parlamente paskelbė Pirmininkė U. von der Leyen.

⁵² Kitos duomenų erdvės yra, pvz., viešojo administravimo institucijų teisinių duomenų erdvė, viešųjų pirkimų duomenų erdvė (žr. dok. 2023/C 98 I/01) ir viešojo administravimo institucijų saugumo duomenų erdvė, skirta inovacijoms (SWD(2022) 45 final).

⁵³ COM(2022) 197 final.

tenkančias **ataskaitų teikimo prievoles**, pavyzdžiui, tais atvejais, kai reikia pateikti kelias ataskaitas.

Kalbant apie tolesnę vienkartinio duomenų pateikimo techninės sistemos raidą, reikėtų išnagrinėti **galimą tokių iniciatyvų kaip Europos blokų grandinės paslaugų infrastruktūra**, pradėta kurti pagal Europos blokų grandinės partnerystę, kuria siekiama viešąsias paslaugas pritaikyti decentralizuoto interneto (web3) erai, **naudą**.

- Valstybės narės užtikrins sklandų prijungimą, kad būtų galima **sujungti procedūrų portalus ir bendrąsias paslaugas**. Jos **praneš apie eIDAS tapatumo nustatymo sistemas**, visų pirma skirtas juridiniams asmenims, ir susitars dėl **veikimo sąlygų**, kad būtų užtikrintas veiksmingas vienkartinio duomenų pateikimo techninės sistemos veikimas ir priežiūra.
- Komisija sieks **išplėsti bendruosius skaitmeninius vartus, įtraukdama papildomas procedūras**. Ji skatins naudotis bendraisiais skaitmeniniais vartais siekiant **supaprastinti ir suderinti administracines procedūras**, visų pirma pasitelkiant **tarpusavio vertinimą ir tarpusavio mokymąsi**. Ji užtikrins, kad **vienkartinio duomenų pateikimo techninės sistemos duomenų erdvė būtų sklandžiai integruota į platesnio masto bendrą ES duomenų erdvę**.

IŠVADA

Bendrieji skaitmeniniai vartai – svarbi e. valdžios priemonė, kuria siekiama užtikrinti **geriau veikiančią ir konkurencingesnę bendrąją rinką**. Ši priemonė, kuria iš esmės pagerinama Europos verslo aplinka, atlieka esminį vaidmenį remiant MVĮ. Bendrieji skaitmeniniai vartai yra visapusiškai įdiegti ir jais vis labiau remiamos įmonės ir piliečiai visoje Europoje.

Kad būtų pasiekti 2030 m. skaitmeninio dešimtmečio tikslai ir skatinama ES skaitmeninė transformacija⁵⁴, valstybės narės raginamos bendruosius skaitmeninius vartus įtraukti į nacionalines veiksmų gaires, kurios turi būti priimtose iki 2023 m. spalio 9 d.

Komisija, siekdama nuolat tobulinti šią priemonę, naudojasi šios ataskaitos teikiama galimybe užmegzti ryšius su MVĮ atstovais, tinklais ir suinteresuotaisiais subjektais ir surinkti jų atsiliepimus.

⁵⁴ [Europos skaitmeninis dešimtmetis. 2030 m. skaitmeniniai tikslai \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/e300042/p1/image.png).